
THE SHOES



FERDINANDO

A GILLETTE FÉRFI, A CIPŐK

THE FAMILY · 02

MI A KÜLÖNBSÉG?

1984. november 10-e volt, reggel 9:30. Az apám kinyitotta a szobám ajtaját, beengedte a fényt, és azt mondta: „Nando, a carabinieri az ajtóban vannak, téged keresnek. Mi a faszt csináltál?”

„Apa – mondtam –, most szívatsz? Hadd aludjak. Ma reggel jöttem haza későn. Melania tegnap kikészített.”

„Ki a fasz az a Melania? Emeld fel a segged, mosd meg az arcod, öltözz fel, és gyere ki. Beszélj velük, és tudd meg, mit akarnak.”

„Jól van, megyek.”

Posca törzsőrmester és Patanè alhadnagy ellenőrizte a személyimet, aztán azt mondták: „Ha november 17-én nem jelentkezik a casertai »Ferrari Orsi« Páncélos Csapatok Iskolájában, hogy teljesítse katonai szolgálati kötelezettségét, a katonai ügyészség holnap reggel elsőként elfogatóparancsot ad ki. Eljövünk magáért, és börtönbe vesszük.”

Rájuk néztem, és azt mondtam: „Kérnek egy kávé? Most ébredtem. Mindjárt jövök, és elmesélhetik a film második felét. Viccesek, azt meg kell hagyni.”

Az apám jelezte a katonáknak, hogy elment az eszem, és kivártak. Amikor visszajöttem a konyhából, megkérdeztem, kellett volna-e behívót kapnom. Volt náluk egy átvételi elismervény, amelyet az anyám írt alá, aki éppen akkor a munkahelyén volt.

Egy másodpercet sem vesztegetve elnézést kértem a félreértésért, és biztosítottam őket, hogy a megadott napon ott leszek, készen arra, hogy felvegyem azokat a ruhákat, amelyeket tizenkét hónapig hordasz, amíg le nem járnak, mint a joghurt.

Összekészültem. Az indulásom estéjén az apám egy kézlegyintéssel búcsúzott el. Amikor megkértem, hogy tegyen még valamit a kevés lírámhöz – ami ma nagyjából tíz eurónak felel meg –, azt mondta: „Oszd be. Havi 60 000 lírát kapsz. Csak abból fogsz élni.”

Az anyám úgy tett, mintha aludna, és nem válaszolt. 23:45-kor a barátom, Oreste eljött értem az apja Fiat 850-esével – az apja a vasútnál dolgozott –, és kivitt az állomásra. Akkor nem értettem a szüleim viselkedését. Amit tettek, normálisnak tűnt nekem. Ez volt az első igazi leckém.

Másnap reggel 6:10-kor értem Nápolyba, aztán vonattal mentem tovább Casertába. Az állomáson megkérdeztem, merre van a laktanya, és még harminc percet gyalogoltam a kapuig. Jelentkeztem az ügyeletes tisztnél, aki azt mondta: „Még egy késő, 9/84-es behívás.” Egy új otthonba léptem be. Egy évvel később hagytam el.

Egyenesen a szertárba küldtek. Kaptam egy hátizsákot, két pár bakancsot – egy alacsonyat és egy magasat –, egy övet, gyapjúzoknit, két csajkát, egy bögrét, egy kulacsot, egy acéldobozt a gyógyszereknek, edzőcipőt, terepruhát, sapkát, díszegyenruhát, egy fezt a laktanyai viselethez, két pár bokszeralsót, mintha egyenesen az első világháborúból jöttek volna, és két hosszú ujjú gyapjú alsóinget. Mosolyogtam, és még nem tudtam, hányszor mentik meg az életemet azok az ingek.

Olyan volt, mintha egy filmben lettem volna. Füttyörészve jöttem ki, és egy szembejövő tiszt megállított, és két nap büntetést adott,

mert nem tisztelgettem neki. A sors úgy döntött, hogy negyvennyolc órára az ágyamhoz leszek kötve, és senkit sem láthatok.

Két reggel egymás után én kaptam a latrinaszolgálatot: a vécéket kellett takarítanom, miután 280 ember beléjük szart – és nem mindenkinek sikerült beletalálnia. Nem undorodtam. Ez is a katonai szolgálathoz tartozott. Látnom és megtanulnom kellett, hogy nem mindenki szarik ugyanolyan színűt, és ez nem csak az étel miatt van.

Egy hét után meglátogattott egy katonatárs, aki a szülővárosom környékéről jött. Franco Nicolònak hívták, 5/84-es behívás. A civil életben egy világhírű cipőmárka területi képviselője volt. Megkedvelt. Negyven nap után kijárt nekem egy negyvennyolc órás eltávozást, és együtt repültünk haza az autójával. Nyolc óra az úton, de megérte.

Otthon az anyám megkérdezte, megszöktem-e. Arra számított, hogy sokkal tovább nem leszek a nyakán. Vasárnap éjjélkor Franco felvett, és elindultunk vissza.

Amikor beszálltam, azt mondta, tartsak a lábam között egy ötliteres boroskancsót. A törzsőrmesterének szánta – így akart a kegyeiben maradni. Mire azonban a laktanyához értünk, berúgtunk. Rögtön két nap betegszabadságot kértünk.

Aztán egy tiszt nyilvánosan megfenyegette Francót. Franco azt felelte: „Amint kilépünk a laktanyából, lelőlek.” A tiszt letartóztatta és hadbíróság elé állíttatta. Hatvan nap katonai börtönt kapott.

Ott soha többé nem láttam, mert máshová helyeztek. De amikor az az idő letelt, gyakran találkoztunk a munkahelyünk közelében, és együtt ettünk, a törzsőrmester borára emlékezve.

Önkiszolgáló cipőboltokat nyitott, és jól ment az üzlet. Valahányszor betértem vásárolni valamit, királyi bánásmódban volt részem – kedvezmény a kedvezményre. De csak én tudtam, hogy jobb üzletkötő nálam. Soha egy szót sem szóltam. Már GILLETTE FÉRFI voltam.

ÚJONCKIKÉPZŐ KÖZPONT

Elkezdődött a kiképzés: egy puska szétszedése és összerakása, aztán egy másiké, aztán egy pisztolyé. A tisztításuk. Menetek, futás, szünetek, az étkezde, a laktanya körüli alapvető szolgálatok, a legénységi étkezde, az altiszti étkezde és a tisztí étkezde.

Karácsony volt, este kilenc, fagyos hideg. Azok a gyapjúingek életmentők voltak, főleg amikor megkezdődtek az első őrszolgálataink. Aztán tizenöt nap lóporraktár-őrséggel jutalmaztak minket. A mosakodás délibáb volt. Az alsónadrágodban már nem tudtad megkülönböztetni az élősködőt a kosztól, sem az anyajegyet a tetűtől.

A hőmérséklet örült volt: mínusz harminc fok. Pisilni lehetetlen volt – megfagyott, és egy vizeletjégcsappal a farkadon járkáltál. Hahahahaha.

És ha csak eszedbe jutott volna elaludni, büntetést és börtönt kockáztattál volna. Nem az volt a gond, hová menj: ott álltunk őrt, a foglyok és a lőszergyárok között.

Egy szabad estén a tisztí étkezdétől nem messze voltam. Néztam, ahogy gyönyörű, illatos nők érkeznek a bálba a tisztjeikkel, akikből sugárzott a báj és a hatalom. És kezdtem megérteni, milyen nehézséggel nézhetett szembe az apám huszonkét évesen, miután a páncélos lovasság századosaként távozott a szolgálatból. TANKOK. Pontosan azok, amelyeket nekem kellett volna vezetnem, csak hogy én nem fértem bele egyikbe sem.

Egy délután azonban a századparancsnokom külső feladatra hívatott. Egy nőt kellett autóval Nápolyba kísérenem. Senki nem mondta meg, ki ő. Később tudtam meg: a laktanyát irányító tábornok lánya volt.

A választás rám esett, és senki sem tudta megmondani, miért. Katona voltam; ezek hivatalos küldetések voltak, külön fizetéssel. De nem csak a pénzről szólt a dolog.

Carlának hívták. Harmincnyolc éves volt, sosem ment férjhez, sosem volt jegyese. A gyönyörű szó meg sem közelíti – enyhén szólva kihívó és pajkos volt.

Ez volt az első pénisz-jótettem, és egyáltalán nem volt rossz. Úgy hallottam, később újra keresett, de akkorra már áthelyeztek a hadsereg sportolóinak századához. Rögbiztem, és később bekerültem a katonai válogatottba.

A CIPŐK

A cipőn ritkán gondolkodunk komolyan, pedig óriási jelentősége van a testnek és a léleknek. Akkoriban még inkább számított, hogy bőrből legyen – az volt az egyetlen anyag, amely szárazon tartotta a lábat, és működésben az egész testet.

Sosem koptattam el sok cipőt. Nagyon keveset birtokoltam, és mindig igyekeztem megjavíttatni azokat, amelyek megvoltak. A funkció érdekelt, nem a külső. Bármilyen cipővel seggbe rúghatsz bárkit, akit akarsz, és senki sem látja, van-e rajta tervezői címke.

Ma a feleségem megkér, hogy álljunk meg egy önkiszolgáló cipőboltnál. Eszembe jut, hogy az a bolt valaha Francóé, a katonatársamé volt, és bemegyünk.

Negyven év telt el. Még mindig ugyanolyan – ugyanaz az elrendezés. Miközben a feleségem a cipőit választja, a kezembe

nyomja a dobozokat, aztán a padokhoz megy felpróbálni őket.

Közben egy nő megkérdezi, hol van a női részleg, és én megmutatom az irányt. Egy úr megkérdezi, van-e egy bizonyos cipő 41-es méretben, és mondom neki, hogy az a méret elfogyott. Két nő, akik cipőt próbálnak, kikéri a véleményemet, és mondom nekik, hogy csodásan festenek azokban a párokban.

A feleségem semmit sem vesz észre. Húsz percen át, anélkül hogy észrevenném, eladó lettem. Mindenki hozzám jön. A férfiaknak hűvösen és rosszul válaszolok, a nők viszont minden csodálatomat megkapják a választásukért.

A kassza megtelik, és majdnem összeomlik. A tulajdonos nem érti, mi történik. Kifizetjük a cipőinket, és indulunk, de előtte megkérdezem, ismeri-e Francót. „Igen – mondja –, az apám.” „Akkor adja át neki üdvözetemet.”

Ahogy kimegyünk, a nők rám mutatnak és integetnek. A feleségem még mindig semmit sem vesz észre.

A gond nagyjából két órával később jön, amikor a lányom vissza akar menni a cipőboltba. Ott a tulajdonos fia félrehív, és azt mondja: „Frega úr, a kasszánál nem szóltam semmit. Nem akartam, hogy a vevők meghallják, és jelenetet rendezzenek. Apa 2021-ben szörnyű balesetet szenvedett, és 2023-ban itt hagyott minket.”

Őszintén sajnálom. Elmesélek a fiának egy történetet, amelyet az apjával éltem át, ő pedig könnyes szemmel, erősen megölel.

A lányom megveszi a cipőjét, fizet, és távoznak. Búcsúzáskor a fiú utánam szól: „Jöjjön el hozzám. Olyan eladókra van szükségem, mint maga, akik ingyen dolgoznak.” Én pedig azt mondom: „Te még nem töltötted le a könyveimet, ugye?”

Mosolyog. És az élet megy tovább.

Ferdinando